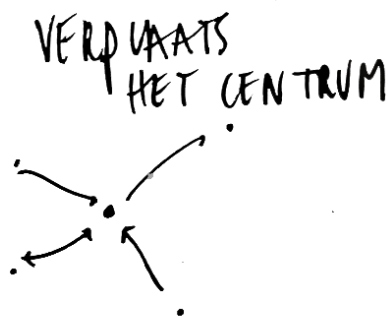

CULTUUR IN DE WIJKEN

Een stand van zaken

In de vele gesprekken die we voerden in de afgelopen tijd: van onderhandelingen tot brainstormen tot wandelgangen, probeerden we telkens te omschrijven wat het is: *cultuur in de wijken*:

- 'de wijken'
- Waar spreken we dan over? wat is hetgene dat we moeten bespreken? en hoe gaan we het doen?

Want in die vele gesprekken was er dus telkens een gedachte die terugkwam, en ik tracht hem hier te omvatten met een quote uit het rekt:verso nummer over *periferie*:

"Welke term je ook kiest — periferie, marge, ex-centrum, randgebied, hinterland — altijd heeft die een zekere misleidende evaluatieve beladenheid. Wat zeker is, is dat periferie een relationeel begrip is. Wat periferie en wat centrum is, verglijdt constant in ruimte en tijd."

Dat voortdurende verglijden - tussen plekken, tijden, ritmes, stemmen - maakt duidelijk dat één beweging nooit volstaat. Wat duidelijk maakt dat het niet met één antwoord te omvatten is wat we hier trachten vast te pakken.

Wat het wel duidelijk maakt:

Cultuur in de wijken vraagt dus om meerlagige bewegingen - meerdere meer-dan-nodig-zijn:

- ik stel voor:

Een toekomstige stand van zaken in drie bewegingen

Beweging 1

Verplaats het centrum

Laat het idee van *centrum tegenover periferie* los door te vertrekken vanuit wat er al is.

Als we er vanuit gaan dat we samen verhalen vertellen: acties, reacties, reflecties - op elkaar en de wereld waarin we ons omgeven,

Dan kan je je in dat geval afvragen: wie of wat is er dan het meest geschikt om deze verhalen te vertellen? En wie krijgt de ruimte en tijd om deze te vertellen?

In iedere omgeving - dus ook in iedere wijk - valt een weefsel te ontdekken van mensen en plekken: inwoners, buurtwerkers, jongeren, welzijnsorganisaties, restaurants, vrijwilligers, toevallige passanten. Elk van hen geworteld in het weefsel - elk van hen een stuk van lokale kennis, netwerk, ervaringen en verhalen.

Het *centrum-periferie-denken* loslaten, houdt zodoende ook in, dat het centrum van kennis en ervaring niet bij jezelf ligt, maar bestaat in de verbinding met de ander. Decentraliseren dus eigenlijk - verplaats je kijkrichting, verplaats het centrum en ga daar in gaan staan.

Verplaats je *mentale centrum* door jezelf tijd te geven in dat weefsel te duiken, ga er niet vanuit dat dat weefsel klaarstaat om alles te ontvangen, maar ga er wel vanuit dat dat weefsel er is om samen verhalen te gaan vertellen.

En verplaats het *fysieke centrum* door de beweging van wie-reist-naar-wie te gaan omdraaien,
drink je koffie in het buurtcentrum,
organiseer die activiteit eens niet in jouw centrum,
en ga er vanuit dat iedere plek even een centrum kan zijn.

Beweging 2

Verbindt netwerken

Bouw aan actieve netwerken die een kruispunt vormen van meerdere.

Laat die kruispunten toe, door je gemeenschappelijkheid te omarmen en tegenstrijdigheden als inspiratie te beschouwen.

Bouw vanuit die netwerken aan systemen: hefbomen tussen het 'kleine' en het 'grote', vormen van samenwerken die je eigen praktijk overstijgen, en plaatsen die zich openen omdat je er niet alleen staat maar in verbinding werkt.

Door te leren luisteren naar wat er op die knooppunten gebeurt - en aan de slag te gaan met wat er daar in samenkomt - is het mogelijk om een gedeelde grond te laten ontstaan: vormen van zorg, wederkerigheid en samenwerking die niet opgelegd worden, maar groeien vanuit de relaties zelf. Netwerken die dus de veelheid - en veelvoud'ën omarmen: een kruispunt van verhalen, bewoners, organisaties, ritmes en perspectieven.

Vorm jezelf om van curator tot convener: vanuit die veelheid het *samenbrengen* in de plaats van *selecteren*. Maak plaats voor verhalen die er reeds zijn, en zoek naar manieren hoe deze zich een weg kunnen banen.

Bouw dus *beyond yourself* aan de netwerk,
omdat iedereen en alles reeds een deel is van een netwerk,
en bouw met vertrouwen en gedrevenheid door degene en datgene *vanuit wat er al is*.

Beweging 3

Relationele ruimtes

Beschouw de ruimtes die we vormgeven als speelplekken voor de omgeving, als plekken voor de wijken waar samenkomen mogelijk is. Ruimtes om ontmoeting, onderhandeling en verwondering te kunnen faciliteren.

Echter om zo'n relationele ruimtes te gaan vormgeven, ruimtes die dus meer zijn dan enkel het gebruik er van. Het zijn ruimtes die zich openstellen voor wat er *kán* gebeuren, niet alleen voor wat gepland is. Ruimtes die meebewegen met wie er binnenkomt, met de stemmen die er klinken, met de relaties die er ontstaan. Ze zijn nooit-af: levende plekken die voortdurend worden meegevormd door hun gebruikers, door de gemeenschap, door het ritme van de wijk: als speelplekken voor hun omgeving.

Een ruimte delen gaat daarom over veel meer dan een sleutel doorgeven.
Het gaat over wie die sleutel mag dragen, wanneer toegang wordt gedeeld, en hoe die toegang zich verweeft met het weefsel van kruispunten en netwerken in de wijk. Toegang wordt zo geen logistiek gegeven, maar een vorm van politiek vertrouwen.

Relationele ruimtes vragen om gedeeld eigenaarschap: het gevoel dat je er mag zijn, dat je er iets mag betekenen, dat je zorg mag dragen én zorg mag ontvangen. Ze vragen om structuren die niet alleen fysiek beschikbaar zijn, maar ook open door er de nodige tijd aan te geven om ze als speelplek te mogen inrichten.